

ALEXANDER MOYZES

ALEXANDER MOYZES

- ◉ Alexander Moyzes narodil sa 4.septembra 1906 v Kláštore pod Znievom ako syn Mikuláša Moyzesa.
- ◉ Po maturite odišiel študovať mladý Moyzes na pražské konzervatórium k B. Wiedermannovi (organ), Otakarovi Šínovi (kompozíciu), Jaroslavovi Kričkovi (inštrumentáciu) a Karolovi Boleslavovi Jiráskovi (hudobné formy). V dirigovaní bol žiakom Otakara Ostrčila.
- ◉ Po absolvovaní pražského konzervatória (absolventská práca bola jeho 1. symfónia) zapisuje sa do kompozičnej triedy Vítezslava Nováka, Majstrovskej školy pražského konzervatória, ktorú absolvoval v roku 1930 Overtúrou pre orchester op. 10.

ŠTÚDIUM

- Pražské štúdium a najmä osobnosť Vítězslava Nováka mali na mladého Moyzesa veľmi silný vplyv. Pod vplyvom Vítězslava Nováka, obracia Moyzes hlbokú a sústredenú pozornosť na poctu slovenskej ľudovej piesni, študuje jej bohatý a svojrázny melodický materiál, jej podstatu a hľadá svoj vlastný hudobný výraz.
- V tomto počiatočnom období píše slohovo rôzne orientované skladby, napr. Cyklus piesní *Farby na palette*, *West pocket suitu*, kantátu *Demontáž*, *1. a 2. symfóniu*, *klavírnu Sonátu e-mol* a iné.
- Po skončení pražských štúdií vracia sa do Bratislavy a stáva sa profesorom kompozície na bratislavskom konzervatóriu.

PIESNE

- ◉ Stykom so slovenskou ľudovou piesňou mení sa aj jeho hudobná reč. Komponuje predlohy *Jánošíkovi chlapci*, *Nikola Šuhaj*, orchestrálnu suitu *Dolu Váhom* a i., v ktorých prekonaním modernistických výbojov medzivojnového obdobia rozvíja realistickú tradíciu slovenskej národnej hudby a kladie základy slovenskej modernej symfonickej hudby.
- ◉ Počnúc *IV. Symfóniou* (1939 až 1947), ktorú možno považovať za významný medzník a prelom v Moyzesovej tvorbe, smeruje jeho vývoj k jasnému a jednoznačnému formulovaniu národného prejavu.

SYMFÓNIE

- ◉ Bezprostredne na štvrtú symfóniu nadväzuje skladateľova **5. symfónia**, ktorá je prepracovaním otcovej Vrchovskej symfónie, čím zoživotnil dielo Mikuláša Moyzesa a postavil ho na úroveň modernejších, súčasných hudobných požiadaviek.
- ◉ Po týchto dvoch symfonických dielach sa Alexander Moyzes vracia k folklórnym zdrojom: píše spievanú suitu **Znejú piesne na chotári op. 40**, prvý celovečerný premiérový program Slovenského ľudového umeleckého kolektívu, z ktorého pochádzajú aj **Pohronské tance** pre symfonický orchester, vzápätí vznikajú skvostné **Trávnice**, a zborový cyklus **Či organy hrajú**, dnes už klasické dielo slovenskej vokálnej hudby a i.
- ◉ Tento národný a realistický tón, ktorý Moyzes nastúpil piatou symfóniou, pokračuje v **VI. Symfónii**, v symfonickej predobre **Februárová**, v kantáte **Chceme mier**, v symfonických **Tancoch z Gemera** a vyúsťuje v skladateľovej **VII. symfónii** v jednom z jeho vrcholných majstrovských diel.

SVĀTOPLUK

- ◉ Tvorba Alexandra Moyzesa je rozsiahla a žánrovo rozmanitá. Okrem orchestrálnych, komorných a vokálnych skladieb, súpis jeho tvorby obsahuje početné diela inštrumentálne pre rôzne nástrojové obsadenie, množstvo zborových piesní a úprav ľudových piesní, príležitostné skladby, tvorbu pre ľudové súbory (SĽUK, Lúčnica a iné), scénické hudby pre divadlo, filmovú hudbu, inštrumentácie skladieb J.S. Bacha, V. Nováka, úpravy a inštrumentácie skladieb otca Mikuláša Moyzesa.
- ◉ Dosiaľ jeho jedinou operou je *Udatný kráľ (Svätopluk)*.

SKLADBY

- ◉ Z posledných skladieb, v ktorých Moyzes azda najvýraznejšie sumarizuje svoje kompozičné majstrovstvo i svoj skladateľských naturel spomeňme:
 - *2. sláčikové kvarteto*,
 - *Flautový koncert*,
 - suitu *Vatry na horách* (na počesť 30.výročia SNP),
 - orchestrálnu *Partitu Majstra Pavla z Levoče*,
 - *Musicu Istropolitanu* pre komorný orchester,
 - *IX., X., XI. symfóniu*.

ALEXANDER MOYZES

- ◉ V tejto žánrovej rozmanitosti a bohatosti Moyzesovej tvorby spočíva priekopnícky charakter jeho skladateľskej práce, pretože v mnohých prípadoch bol prvým slovenským skladateľom, ktorý sa profesionálne, umelecký náročne a úspešne zhostuje danej problematiky.
- ◉ Moyzes je tak tvorcom prvej slovenskej symfónie, v jeho tvorbe ožili slovenské ľudové piesne v najnáročnejšom symfonickom rúchu jeho úpravy ľudových piesní a tvorba pre súbory podnietili k tejto tvorivej činnosti aj ostatných skladateľov a pre mnohých boli Moyzesovej práce vzorom i východiskom.
- ◉ Najmä Moyzes ako symfonik je jedným z priekopníkov a najvýznamnejších reprezentantov slovenského symfonizmu a jeho symfonická tvorba stala sa cenným základom ďalšieho štýlovo mnohohvrstevného vývoja slovenskej orchestrálnej hudby.

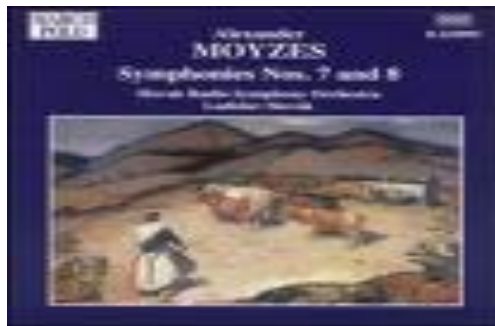
UMELEC

- ◉ Moyzesovu skladateľskú osobnosť si nemožno predstaviť v úplnosti bez jeho dlhoročného pedagogického pôsobenia.
- ◉ Jeho vyše štyridsaťročná pedagogická činnosť na bratislavskom konzervatóriu a hlavne na Vysokej škole múzických umení v Bratislave reprezentuje dnes bohato rozvrstvenú skladateľskú školu, zachytávajúcu niekoľko generácií.
- ◉ Za zásluhy o rozvoj slovenskej národnej hudobnej kultúry bol menovaný za národného umelca.

FOTOGRAFIE

OBRÁZKY

ĎAKUJEM ZA POZORNOST

Viktória Tresová, 5.A, 2010/2011